

Nieuwsbrief 3 - 2018 – Grond, bureaucratie en roadblock

Zoals altijd vliegt de tijd als we hier ter plekke zijn. We gaan als een speer dit jaar, dat is fijn. Wel is er door de drukke planning minder tijd om relaties verder op te bouwen, maar in de tijd die er is, maken we dankbaar gebruik van de bestaande relaties.

Deze nieuwsbrief begint in euforie, maar vervolgt in bureaucratie en eindigt in een serieus heftig verhaal. Het goede nieuws is dat ik deze nieuwsbrief vanuit een veilig hotel aan het typen ben, helaas niet vanaf de fireplace. Lees met ons ons mee.

Grondaankoop en Lease-Agreement

Maandag hebben we doorgebracht in de dichtstbijzijnde stad. Alleen al in de naamgeving komt het verschil terug tussen blank en zwart. Blanke mensen spreken over Ellisras en de donkere bevolking over Lephhalale. We zijn er op tijd en hebben een vol programma voor de boeg.

Om kwart voor elf hebben we afgesproken met Lucas het nieuwe schoolhoofd, Peter de hoofddocent en Thomas de voorzitter van de School Governing Body (=SGB). Ze zijn er zelfs eerder dan wij en samen rijden we de laatste paar 100 meter richting de notaris. Daar aangekomen vindt iedereen het een beetje spannend en natuurlijk loopt het net een beetje anders dan dat van tevoren doorgesproken is.

De notaris legt een en ander uit en heeft nog de laatste gegevens nodig en dan gaan we over tot tekenen van twee documenten. Enerzijds de koopakte van de grond van de huidige eigenaar (die zelf al getekend had) aan de Afrikaanse variant van onze Stichting. Anderzijds een lease-agreement tussen onze stichting en de school. Die laatste is belangrijk, omdat hierin vastgelegd wordt dat ze zelf verantwoordelijk blijven voor ongeveer alles. Denk aan ongelukken die op het terrein plaatsvinden, het onderhoud van de gebouwen en zaken als het betalen van energierekeningen. Dat zijn zaken waar wij op papier niet verantwoordelijk voor kunnen en willen zijn. Voor gebruik van de ruim 4 ha grond inclusief alle faciliteiten wordt een lease overeenkomst overeengekomen van ZAR1 per maand, dat is ongeveer 1/15 deel van een euro. Het gaat er juridisch om dat er sprake is van een formale huurder – verhuurder relatie. En dan is het opeens een feit!

Voor nieuwere lezer of degenen die het niet meer scherp hadden waar dit allemaal vandaan kwam, het volgende: De school is opgericht in 1968 door een uitzonderlijke en

vooruitstrevende blanke grootgrondbezitster die haar leven lang zich sterk gemaakt heeft voor het bestaan van Boithuto en ook uit eigen middelen de eerste gebouwen neergezet heeft. Enkele jaren geleden is zij overleden en haar nalatenschap is in handen van haar zoon, die zelf in Kaapstad woont (2.000 km verderop) en geen ambitie had het land van bijna 1.000 ha in het uiterste noorden te beheren. Het land (Eendvogelsdrift) staat dan ook in de verkoop en er is toen contact gelegd of en hoe we het levenswerk van zijn moeder konden voortzetten. Een nieuwe eigenaar zou namelijk serieuze risico's betekenen dat de school verjaagd zou worden en met iedere investering die onze stichting deed in een gebouw of andere verbetering van de infrastructuur, hoe groter dit risico werd. In een plezierige samenwerking hebben we dit proces in gang gezet, want er was nogal wat voor nodig. Allereerst moest het ministerie dat verantwoordelijk is voor de verkaveling akkoord gaan met afsplitsing van het stukje grond van het grote kavel. Daarvoor waren allerlei andere verklaringen van andere autoriteiten een randvoorwaarde. Vervolgens was het eigenaarschap een hele puzzel, maar ook die is opgelost door het oprichten van een Afrikaanse stichting. Schenken aan de overheid of aan de school zelf waren beiden niet haalbaar en een combinatie maken in de community was ook een te westerse gedachte. Maar goed, dit lange verhaal, waar ik vaak over geschreven heb, is dan vandaag tot een einde gekomen.

Wie goed doet, goed ontmoet

Het volgende bezoekje was aan degene die zich hier 'auditor' noemt. Het hebben van een eigen bedrijf, neemt ook in Zuid-Afrika verplichtingen met zich mee. Via onze notaris zijn we in contact gebracht met Tiny Erasmus, een prachtige wat oudere blanke man. Hij hoort ons aan, hoort waar we mee bezig zijn en waarom we dat doen en dan kijkt hij ons aan en zeg: I am going to help you and I will not charge you. Laat dat mijn stukje zijn wat ik teruggeef aan dit land. Hij blijkt 85 scholen in de regio te helpen op enige manier. Wat hij voor ons gaat doen is in ieder geval alle afstemming met de belastingautoriteit en het opmaken voor zover nodig van financiële overzichten. Ook wordt zijn adres het fysieke postadres van Stichting Britt Helpt in Afrika waarmee hij alle formele post voor ons ontvangt en verwerkt. En bovendien wil hij de belasting die jaarlijks betaald moet worden voor een organisatie als de onze voor zijn rekening nemen. Wie goed doet, goed ontmoet, ging vandaag echt op.

Bureaucratie tot het uiterste - 1

Het kon echter geen feest blijven vandaag. Bij de bank ging het mis. We komen binnen en na een lange wachtrij, kijkt de Afrikaanse dame ons aan alsof we kleuters zijn. Ze begint met een lesje dat er een blz mist in een verklaring (1 out of 2 en 2 ontbreekt, 2 was echter een leeg blad met alleen een logo, maar a la). Die preek duurt een half uur. Uiteindelijk zijn we bijna drie uur verder en het eindigt met een mail van welgeteld vier regels die zij verstuurt naar een call-center, omdat ze niet weet wat ze met ons aan moet. We gaan uiteindelijk later dan gepland naar huis en moeten het laatste deel van de dag in het donker rijden.

Will you be my friend?

Britt wilde tijdens het wachten bij de bank gebruik maken van een toilet. In de bank was die niet, dus dan moet je gebruik maken van een public toilet. Kost 2 rand was haar verteld.

Eenmaal bij de toilet vroeg een man haar 10 rand en er zat een vrouw bij die zei niets (15 rand is ongeveer een euro). Ze gaf er 5 en ging naar binnen. Toen ze klaar was, was de man verdwenen en de vrouw riep haar: 'Miss, it is only 2 rand, here you have your change.' Britt dacht even na en zei: "Dank voor je eerlijkheid, ze zijn voor jou.' De vrouw was still, keek naar Britt en zei op haar beurt: 'No one has done something like this ever before. What is your name? Will you be my friend?'. Daar worden we dan weer even stil van...

Halve dag Boithuto

Dinsdag hadden we de hele dag gepland om op Boithuto te zijn. Er zijn nog allerlei regelingen te doen, we hebben een afspraak met onze vaste aannemer Joseph en we willen uiteraard ook veel tijd doorbrengen met de kinderen. Helaas bleek uitgerekend vandaag dat de leraren in de middag weg waren voor bijscholing en dus de school dicht was. Een dikke tegenvaller. Neemt niet weg dat we toch een hele leuke en zinvolle ochtend hebben gehad. Ik had nog niet geschreven hoe hartelijk de ontmoetingen zijn met mensen die we kennen. Ze begroeten uitbundig en houden je lang en stevig vast. Danken je voor het feit dat je er weer bent. Toen bleek dat de school echt dicht was, besloten Britt en ik nog maar een tweede poging te doen voor de bankaccount, zeker na wat goede tips van Rex en Natascha hoe het toch voor elkaar te krijgen.

Bureaucratie tot het uiterste – 2

We waren iets na één uur weer in Lephallale en eerst de missende verklaring die we zelf opgesteld hadden bij de politie laten ondertekenen. Dat is echt het recept voor criminelen, want zonder zelfs maar een vraag te stellen kregen we de gewenste stempels en handtekeningen. Vervolgens het tweede ontbrekende blad bij Etienne, onze notaris proberen te pakken te krijgen, maar die was er niet en zijn assistent kon het systeem niet in. Via Dries, de planoloog die het kantoor ernaast heeft en de afsplitsing van de grond geregeld heeft, toch gelukt. Toen opnieuw op weg naar de boekhouder waar we eerst nog een gesprek gehad hebben van een uur om te spreken over de brandverzekering die we moeten afsluiten en daarna nog ruim een uur bezig om allerlei andere formulieren in te vullen en van stempels te voorzien. Toen naar de bank waar we dit keer snel geholpen werden en wij enthousiast vertelden dat we alle benodigde stempels en formulieren voor elkaar gekregen hadden. De chagrijnige en onaardige dame van gisteren bekeek het, tuurde er doorheen en er waren twee letters doorgehaald waarna ze ons niet verder wilde helpen. Inmiddels hadden we de blanke manager achter ons staan en die zat daar toch wat subtieler in. We mochten in een apart kantoortje en opnieuw het hele verhaal (dat uit niet meer of minder bestaat dat we alleen maar geld komen brengen en graag onze lokale aannemers wat makkelijker willen betalen, omdat we veel hinder ondervinden van internationaal betalingsverkeer). Hij moest er nog een andere blanke dame bij halen en iedere keer leek er weer iets anders een onoverkomelijk probleem. Toen we echt dachten: dit komt niet meer goed, zeiden ze opeens, 'we are going to open it'. Begrijpen? Nee dat doen we het niet, maar blijkbaar toch iets goed gedaan. Het was inmiddels alleen al veel te laat geworden, over half zes, we rammelden van de honger (hadden lunch ook

al overgeslagen) en besloten toch eerst te eten, alhoewel het sterk afgeraden wordt met donker te rijden. Dat was een slecht plan.

Roadblock

Rijden in het donker wordt sterk afgeraden om meerdere redenen. Als je pech krijgt (wat heel goed mogelijk is op Afrikaanse wegen), dan zal niemand stoppen om je te helpen. Er is een behoorlijk realistisch risico dat je wild op je auto krijgt, wat je niet meer kan ontwijken. Maar last but not least, is er ook veel agressie en geweld in het land, wat in de nachten hoogtij viert. En dat laatste hebben we aan den lijve ervaren. Ik had Britt al gewaarschuwd dat ik voor niets of niemand zou stoppen, omdat overvallers alle trucen uit de kast halen om je vaart te laten minderen en te laten stoppen en op dat moment kun je niets meer. Dus ik had Britt al gezegd: Britt zelfs als het lijkt alsof er een dood kindje langs de weg ligt, dan stop ik niet. Het is waarschijnlijk in scene gezet.

Op de weg waren we al een stuk of acht vrachtwagens voorbij gekomen die met knipperende lichten langs de weg stonden. Onplezierig, maar je weet niet wat en waarom. Vervolgens zagen we een blauw zwaaiend licht wat leek op politie. Ik ben daar voorbij gereden met 140 kilometer per uur. Achteraf bleek dat de echte politie te zijn, maar ze deden verder ook geen poging ons tegen te houden. Vlak daarna reden we pal langs een enorme truck die in lichterlaaie stond. En meteen daarop was de hele weg bezaaid met ellende en stonden er nog twee enorme trucks voor ons in lichterlaaie. We zaten er echt middenin en veel te dichtbij, konden geen kant op, want er is maar 1 weg en die was onbegaanbaar. Gedraaid en op zo hoog mogelijk tempo terug gereden naar de stad, zijn we veilig weg gekomen. Gevolgd door opnieuw ruim 60 kilometer door het diepe duister. Terug naar het hotel waar we gegeten hadden, waar we de laatste beschikbare kamer kregen. En vanaf deze kamer stuur ik deze nieuwsbrief.

Dit soort roadblocks zijn protesten tegen de overheid. 'Else they will not listen', is de simpele verklaring. Vorige week verscheen er een filmpje op facebook van een soortgelijk blok met 28 vrachtwagens. De kranten schrijven hier niet over. Wij nu wel. Wij zijn veilig, maar wel onthutst hoe dit land zichzelf in de vernieling aan het helpen is. We zullen onze maatregelen nemen en als stichting goed spreken of en op welke wijze het verantwoord is ons werk hier voort te zetten.

Stil, stil zijn we van dit land met al zijn tegenstellingen en belangen, complex, integrerend, lastig en prachtig tegelijk. Zoveel hulp nodig en zoveel averechts gedrag.

Dank voor jullie meelesen en meeleven,
Jordie

p.s. Ons rekeningnummer is NL30RAB00302654259 op naam van Stichting Britt Helpt. We kunnen iedere euro goed gebruiken. Zolang we in Afrika zijn, zijn we het best bereikbaar via whatsapp op +27633785437.